

umění v bance

banka v umění

Anna Pulkertová a Valérie Dvořáková se věnují umění celý svůj profesní život a v posledních letech rozvíjí téma podpory současného umění pod záštitou J&T Banky. Počátky firemní filozofie o podpoře umělecké scény nebyly jednoznačné, ale postupně daly vzniknout nejen sbírce, ale v nedávných měsících také vlastní galerii a regulárnímu výstavnímu programu.

Potkaly jsme se několik dní před zahájením výstavního projektu J&T Banka Art Index Pop-up, který se uskutečnil začátkem září a během čtyř dní ho navštívilo na 4300 návštěvníků. Přípravy byly velice náročné, neboť díla současných umělců doslova okupovala celý jeden činžovní dům na pražském Újezdě.

Má první otázka logicky směřuje k původní motivaci, kdy se vedení banky rozhodlo věnovat podpoře současného umění a žijících umělců?

Anna • J&T Banka přicházela k umění postupně. Cesta vedla přes podporu výstav a partnerství s renomovanými institucemi, jakou je například Galerie Rudolfinum či Cena Jindřicha Chalupického, která každoročně oceňuje mladé talenty a byla pro J&T Banku jakousi vstupní branou do světa současného umění. Odvaha jít proti proudu, touha vzbuzovat diskuze a určitá forma rebelie současného umění tehdejší představitel J&T Banky oslovily. V duchu noblesse oblige, tedy přesvědčení, že určité postavení a vznešenost zavazuje, už proto mnoho let v rámci uměleckých aktivit J&T Banky podporujeme projekty, které kultivují, inspirují, ozvláštňují a obohacují zdejší kulturní prostředí. Snažíme se širokému publiku ukázat, že umění rozšiřuje obzory, že stojí za to, dát mu šanci, a že se i se současným uměním dá žít, obklopit se jím v rámci svého domova. Tato cesta se může stát poutavým dobrodružstvím při objevování nových talentů a jmen v rámci současné české umělecké scény či zajímavou investiční příležitostí.

V oblasti současného umění byla tedy prvním významným počinem spolupráce se Společností Jindřicha Chalupického a podpora prestižního ocenění pro mladé umělce?

Ano, Cena J. Chalupického (potažmo Společnost) byla jedním z prvních partnerů, kteří nám pomohli vstoupit do podpory současné umělecké scény. V rámci umění jsme se pak stali dlouhodobým partnerem i dalších institucí, jako je Galerie Rudolfinum či Moravská galerie. Do toho jsme vymýšleli mnoho dalších projektů, společně s ART+ postavili

J&T Banka Art Index, žebříček nejviditelnějších současných českých umělců, publikovali knihy o umění, dělali či podporovali umělecké přehlídky a výstavy. Založili jsme vlastní sbírku současného umění a v minulém roce i otevřeli vlastní galerii. Kromě toho děláme výstavy mladých umělců na stěnách budovy J&T a jejích poboček. Spolupracujeme s designéry a umělci na dárkách pro naše klienty či bankovních kartách. Umění se propisuje do celé DNA J&T Banky.

Vaše spolupráce měla zásadní dopad na rozvoj prestižního ocenění. Banka se rozhodla pro kontinuální akviziční proces a postupně vybuodovala sbírku s díly jejich laureátů. Můžete popsat její profil?

Valérie • Sběrka Magnus Art je komplexní. Její koncept vychází z úvahy, že Cena J. Chalupického je prvkem, na jehož základě se dá ukázat kvalitní umění mladé generace, které odborná scéna kodifikuje. Širší veřejnost se nesnadno orientuje v oblasti současného umění a potřebuje určité vodítko. Ocenění existuje od počátku 90. let, což je zásadní mezník. Sběrka se začala sestavovat klíčem, kdy jsou v ní zastoupeni jednotliví laureáti dílem, které je odrazem jejich tvorby v daném okamžiku, kdy ocenění získali. Je vždy striktně z daného roku či maximálně dvou předcházejících let, aby dostatečně ilustrovalo, proč vyhráli. Když se kolem roku 2014 sbírka ucelila, tak se následně pokračovalo s každým novým ročníkem, kdy se nakoupilo nejen nové dílo, ale také se definovalo naše partnerství se Společností J. Chalupického.

Pro nás je to přínosný moment, neboť máme pocit, že období, které sbírka popisuje (od 1990), je v něčem specifické, a to nejen společensky a politicky, ale také umělecky. Krásně dokumentuje,

– Samozřejmě jsou sběratelé, o kterých se veřejně ví, že se věnují umění. Jiní nám dávají v rámci naší práce svoji důvěru. V galerii Magnus Art se snažíme prezentovat právě tyto doposud veřejností nepoznané umělecké sbírky a příběhy s nimi související. Když takoví sběratelé vidí, že výstava bude udělána profesionálně a s citem, jsou ochotní o své sbírce a vizi s ní související mluvit –

jak se místní scéna vyvíjí. V Česku je takových sbírek velice málo. Navíc institucionální sbírky mají v tomto období velké mezery.

Jak o sbírce uvažujete do budoucna? Hodláte ji rozšířit, nebo s ní pracovat v institucionálním kontextu a dále ji zhodnocovat?

Valérie • Zatím jsou to jen úvahy, kdy přemýšlíme o rozvíjení tohoto 30letého období. Ve finále Ceny byli častokrát a opakovaně umělci, kteří sice nevyhráli, protože se jednalo o velice silné ročníky, ale to jejich kvalitu nijak nesnižuje. Například Richard Loskot nebo Krištof Kintera se účastnili několikrát a jsou to velice zajímavé umělecké osobnosti. Tímto směrem jdou naše úvahy, ale nejsme zatím nijak rozhodnutí. Přemýšlíme o tom, že jednou bychom sbírku věnovali nějaké výstavní instituci, tak jako se to běžně dělá v zahraničí, ale to hodně záleží na kulturním prostředí.

Pokud se tedy budeme bavit o bezprostřední současnosti. Kde se nachází banka v oblasti podpory současného umění nyní?

Valérie • Chceme více propojovat umění s veřejností a ukazovat, že i se současným uměním se dá žít a je investičně zajímavé. Logicky jsme se tak dostali k tématu sběratelství, které je velice široké. Jeho podstata zahrnuje spoustu aspektů. V rámci tématu vystupuje mnoho stran. Není to čistě strategie sběratelství, ale také samotní umělci a lidé, kterými jsme jako banka obklopeni. Jeví se to jako přirozený tok věcí. Kolem sběratelství jsme postavili novou galerii Magnus Art (nachází se v nové bankovní budově na pražské Invalidovně) a jistě se budeme tímto tématem několik dalších let zaobírat. Téma sběratelství je také styčným východiskem pro nacházející pop-up, stejně jako tomu bylo již v rámci prvního ročníku v roce 2019.

Anna • Pokud v této souvislosti navážu na první otázku o našich začátcích, tak původní myšlenka souvisela s významnou podporou samotné umělecké scény a zviditelnování České republiky na kulturní mapě světa. Postupem času máme dojem, že se domácí scéna jak v očích české, tak zahraniční veřejnosti více etablovala. Naše role se tím pádem může trochu posunout. Nejprve jsme byli sami těmi, kteří podporují jednotlivé umělecké instituce a projekty. Nyní se snažíme vytvořit a podpořit v České republice základnu lidí, kteří budou mít k umění vztah, sbírat umění, kultivovat tím dále své bezprostřední okolí a podporovat tím implicitně uměleckou scénu či rovnou explicitně důležité umělecké instituce a současné umění jako takové.

Valérie • Ano, vnímáme, jak se síly sdružují, a to nejenom naše jako banky, ale dalších institucí a jednotlivců a tím se multiplikuje efekt podpory.

Anna • Má význam pomáhat společně a v kontextu sběratelství se obklopat věcmi, které jsou originální a mají duši. Možná tak můžeme kultivovat náš národ, který se v tomto stále hledá.

Podle mých dosavadních zkušeností je bohužel ochota sdílet, respektive jít vlastním příkladem v oblasti sběratelství spíš opatrná. Jak reagují sběratelé na vaši nabídku veřejně prezentovat důležitost podpory umění? Vidíte i jistý posun?

Valérie • Vždy mi přišlo, že je to velice individuální, a navíc spojené s osobními vztahy, ale jistý posun vnímám.

Anna • Samozřejmě jsou sběratelé, o kterých se veřejně ví, že se věnují umění. Jiní nám dávají v rámci naší práce svoji důvěru. V galerii Magnus Art se snažíme prezentovat právě tyto doposud veřejnosti nepoznané umělecké sbírky a příběhy s nimi sou-

visející. Když takoví sběratelé vidí, že výstava bude udělána profesionálně a s citem, jsou ochotní o své sbírce a vizi s ní související mluvit. Před pár lety jsme si dělali menší výzkum na téma Češi a umění, ze kterého vyplynulo, že si širší veřejnost stále myslí, že umění je jen jakýmsi buržoazním přežitkem. My se však na těchto příkladech snažíme ukazovat, že se současné umění může pohybovat i v nižších cenových úrovních, než se tomu jeví z médií, a je tedy možné se jím obklopit i v daleko širším měřítku.

Valérie • Pojmenovala bych to obdobně, že mluvíme o větším povědomí. Logicky novinové titulky referují o aukčních rekordech a pak klesá zájem veřejnosti hypoteticky o sběratelství, protože se zdá být principiálně nedostupné. Čím víc jsme schopni mluvit, psát články, vydávat magazín, dělat výstavy a pop-up, tak dochází k uvědomění. Je to sice zdlouhavá práce, ale určitě má svůj dopad.

Jak byste popsali vaši čistě osobní ambici či úsilí?

Anna • Mojí osobní dlouhodobou misí je učít lidi vnímat svět jinak. Důležité je se dívat za hranice vlastního přemýšlení či oboru a snažit se objevovat to, co jej přesahuje. Proto miluji umění jako předmět, který toto poznání přináší. Umění umí vnímat svět jinak a umí posouvat obzory. Moje privátní ambice prostřednictvím svých vlastních textů i projektů, které děláme v bance, je, aby se lidé začali obklopovat věcmi, které mají duši, a dali šanci to-muto jinému a mnohdy zajímavému poznání světa. Umění má schopnost díky své různorodosti nabízet k přemýšlení mnohá témata. A to mě baví nejen při otevírání světa umění směrem k veřejnosti, ale také interně v rámci naší banky. Je velkým povzbuzením, když mi spolupracovníci přiznají, že neměli k umění dříve žádný vztah a nyní v jeho přítomnosti nachází obohacení. To je pak pro mě moc hezký pocit.

Valérie • Asi nedokážu pojmenovat nic jako čistě vlastní misí. Co mě však motivuje, co mě baví a k čemu se dlouhodobě věnuji, je poznání, že mnoho podob umění je těžko pochopitelných. Především v oblasti současného umění je z principu přístup složitější. Někdy mám dojem, že se divák ztratí na cestě, a to je hrozná škoda. Je mnoho kvalitních věcí, které ztratí svého pozorovatele. Ve zkratce se to dá pojmenovat polidšťováním. Vše, co s Annou píšeme, je vždy srozumitelným jazykem, není to onen kurátorský nebo kunsthistorický popis. Vidím zde prostor pro to, aby se umění dostávalo víc pozornosti, a to i od lidí, kteří jsou kultivovaní, chodí na výstavy, dokonce by i sbírali, ale jsou nemotivovaní často jeho složitostí. Často se setkávám s lidmi, kteří potřebují jen malinko pomoci k jeho porozumění.

Momentálně intenzivně pracujete na přípravě pop-up výstavy. Jak k ní kurátorsky přistupujete?

Anna • Pop-up je krátkodobá výstava na netradičním místě. Nejedná se o galerijní prostor.

Je to již druhý ročník a stejně jako v tom minulém zpřístupňujeme široké veřejnosti nejaktuálnější umění, které právě vzniká. Nástrojem pro výběr umělců je J&T Banka Art Index, jenž vypovídá o institucionální viditelnosti umělců v posledních deseti letech. Přesto není možné pracovat s celou stovkou jmen, a proto jsme si zvolily první desítku a kurátorsky vybraly jakýsi reprezentativní výběr, počínaje matadory současného umění po velice mladé umělce či jména, která se letos v indexu objevila poprvé. V rámci celé koncepce jsme si přály představit umělce pracující s různými médii a žánry, a demonstrovat tak různé přístupy k současné umělecké tvorbě. Celý činžovní dům, respektive jednotlivé byty činžovního domu na pražském Újezdu jsme se rozhodly pojmout jako individuální sbírky.

Valérie • Snažily jsme se vytvořit a poskládat různé sběratelské přístupy. V podstatě se jedná o malé kolekce, které mohou fungovat společně, a každá má svoji specifickou emoci a jiné umělce. Zároveň jsme se snažily dokreslit atmosféru originálním nábytkem a společně se společností Pigmentarium jsme také vytvořili originální vůně do každého bytu. Konečný zážitek by měl být celistvý. Přejeme si, aby návštěvníci zažili autentickou atmosféru každého bytu a viděli různé přístupy nejen ke sběratelství, ale k samotnému umění ve velké šíři. ■■■

– J&T Banka přicházela k umění postupně. Cesta vedla přes podporu výstav a partnerství s renomovanými institucemi, jakou je například Galerie Rudolfinum či Cena Jindřicha Chalupského –